

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
29. SEPT.
1994

Letnik XLIX
Štev. 39 (2774)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
P. b. b.

Odborniki ZSI M. Wieser, J. Partl, F. Černut in R. Janežič

Drugo leto velika skupna prireditve v čast izseljencem

Zveza slovenskih izseljencev zahteva spominsko obeležje

Izseljenci so se ogreli v politični diskusiji

Na minulem občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev v šentprimškem kulturnem domu so ponovno poudarili zahtevo, da se postavi v spomin in kot opomin na izgon spomenik ali vsaj spominska tabla.

Ker celovski župan Guggenberger na pismo ZSI niti reagiral ni, se odborniki zveze dogovarjajo s prosvetnim društvom na Radišah, da bi tam dobili prostor za spominsko obeležje.

Ena bistvenih točk pa je tudi napoved osrednje izseljeniške in, kot so poudarili, skupne proslave v Celovcu.

Občni zbor je pozdravil MePZ domačega društva »Danica« s pesmijo Rož, Podjuna, Zila«, potem pa je podpredsednik ZSI Franci Černut opozoril na pomen in namen organizacije: ohraniti živ spomin in s tem prispevati k osveščanju, da se taki zločini ne bi več ponovili.

Predsednik Jože Partl se je v svojem govoru dotaknil aktualnih tem koroškoslovenske politike in pripomnil, da se mu zdijo njegove besede kot glas vpijočega v puščavi, ki ga nihče ne posluša. Po njegovem mnenju da se pozablja na tradicije in na prestano trpljenje. Danes so druga merila: nekateri da bi jih radi prezrli, drugi pa da postavljajo v ospredje stvari, ki niso tako pomembne. Zelo črnogledno je ošvrknil Zvezo slovenskih organizacij, češ da so nekatere izjave iz teh krogov »blizu vindišarščine«. Slovenski izseljenci da z zaskrbljenostjo spremljajo notranje-slovenske razprtije. Siljenje v integracijo pa da ne bo prineslo nič dobrega in samo skupna hotenja nas bodo reševala.

Svoj govor je zaključil z besedami: »Ne smemo pozabiti, da je prvi naš cilj enakopravnost Slovencev na Koroškem.«

Občni zbor je kot prvi govornik pozdravil generalni konzul republike Slovenije inž.

Jože Jeraj in poudaril, da Slovenija ne pozablja na zamejstvo, čeprav tega morda ne občutijo vsi. Manjšini je zaželel varnosti ne samo na kulturnem, pač pa tudi na gospodarskem področju, prav tako za politično moč koroških Slovencev, čeprav je »na žalost v demokraciji tako, da imamo tudi različne poglede in mnenja«.

Državna poslanka Terezija Stoišič je v svojem pozdravu povedala, da se bo v parlamentu še naprej trudila za to, da bodo žrtve nacionalsocializma vsaj nekoliko odškodovane: »Was heißt Wiedergutmachung — wiedergutmachen kann man nichts, eine Entschädigung kann nur nach außen eine Mahnung bedeuten.« Obljubila je, da bo skušala najti mesto za spominsko obeležje tudi s pomočjo parlamenta.

Kdo ima pravico kategoriziranja?

Dr. Marjan Sturm je po svojih čestitkah občnemu zboru čestital in opozoril, naj bomo in bodo vsi previdnejši pri uporabi izrazov in poskušanju izločevanja — zelo radi in zelo hitro odpisujemo ljudi, tega pa si enostavno ne moremo dovoljevati. Ne moremo mimo dejstva, da imamo več kategorij Slovencev na Koroškem: take,

ki se priznavajo, in take, ki se iz najrazličnejših razlogov nočejo. Take ljudi moramo pridobivati, da se bodo kulturno vključevali, ne pa, da jih silimo v javno priznavanje. »Nehajmo se že prepirati o tem, kdo je boljši in kdo slabši Slovenec in se posvetimo bistvenim nalagam,« je zaključil dr. Sturm. Dr. Grilc, ki je tokrat prvič pristvoval kakemu občnemu zboru Zveze izseljencev, pa je v smislu sklepov NSKS že začel z »volilno propagando« za eno organizacijo, češ da je ena boljša od dveh. Zaključil je: »Če bi mlajša generacija imela le del tiste zavesti, ki ste jo imeli vi, bi danes lahko upali, da bodo Slovenci na Koroškem obstajali tudi še v tretjem tisočletju.«

Pozdrave so prinesli tudi zastopniki Zveze izgnancev iz Slovenije, potem pa je stari odbor dobil razrešnico in bil takoj nato spet potrjen: predsednik Jože Partl z Bistrice pri Šmihlu, podpredsednika Franc Černut iz Loč in Matevž Wieser iz Slovenjega Plajberka, tajnik je Rado Janežič iz Celovca, blagajnik pa Gregor Krištof z Dvora. Upravni Odbor: Erih Čimžar, Andrej Kokot, Janko Ogris, Franc Rehsmann, Katja Sturm-Schnabl, Jože Urank, Stanko Zwitter.

S. W.

IKARUS V LJUBLJANI IN CELOVCU

Entlassene Kinder Potomci z odvezo

Krstna predstava je bila 18. 6. 1994, na študijskem odru Mestnega gledališča Celovec. Nastopom v Celovcu so sledila gostovanja v St. Pöltnu in na Dunaju, sledile bodo še udeležbe na mednarodnih festivalih.

Za svoje delo na področju sodobnega gledališkega dela je Plesni teater »Ikarus« prejel te dni odlikovanje od avstrijskega kulturnega ministra.

»Entlassene Kinder/Potomci z odvezo je hudobna komedijantska parabola o fašizmu, vizionarna študija avstrijske duše, plesna predstava, ki se spoprijema z nacionalističnimi izrodki v preteklosti in sedanjosti.

Haderlapa je inspiriralo politično delo »Der aufhaltsame Aufstieg des Arturo Ui« Berta Brechta, na čigar osnovi razvija srhljiv in pogumen scenarij, ki

blesteče osvetljuje centre in mehanizme (vsakdanjega) fašizma in ustvarja prodorne slike.

V središču: »družina Avstrija, pokončna, domoljubna in konservativna celica in plodna tla, na katerih se rojeva nasilje, perversnost, uničenje.

Uresničuje se neke vrste ples na vulkanu: na sceni se mudijo ogabne figure — fantovska in telovadna združenja, nacistični krvniki; nasilje, zločini in paranoidno sovraštvo do tujcev se skrivajo za pobožnjaštvom, sentimentalnostjo in domoljubjem. Adolf Hitler — homunkulus domače duševnosti — se pojavlja in izginja ter po kratkem intermezzu doživi triumfalen preporod v novi, aktualizirani obliki.

Svaril nihče ne posluša, grozodejstva iz preteklosti so

Prizor iz uprizoritve »Potomci z odvezo«

ostala neobdelana. Avstrijska duša se pomika čedalje bolj na desno, zdi se, da se krog znova zavrti: obstoječe kolektivne bojazni, želje, fantazije pričakujejo novega »führerja«, ki izpove prav to, kar si »vsi« mislijo.

Fašizem-neofašizem — trenutno najvažnejša družbenopolitična tema — v plesni akciji: ta projekt naj s pomočjo fantazije, subtilnih simbolov in močnih slik — podkrepljen z glasbo in izbranimi besedili — gledalce zbudi, jih svari in prizadene.

PREDSTAVE

LJUBLJANA

■ 30. 9. 1994, 20. uri, Mladinsko gledališče Ljubljana

■ 1. 10. 1994, 20. uri, Mladinsko gledališče Ljubljana

CELOVEC

■ 5. 10. 1994, 20. uri, Mestno gledališče Celovec, velika dvorana

Vstopnice pri blagajni Mestnega gledališča Celovec, tel. 54064 med tednom od 9.00 do 12.00 ure in 16.00 do 18.00 ure ter na večerni blagajni eno uro pred predstavo.

ZAMEJSKA POLITIKA

Tržaški Slovenci o skupnem zastopstvu

Tudi med Slovenci v Italiji teče razprava o takoimenovanem skupnem zastopstvu. Razpravo je sprožila Slovenska skupnost (sestrska organizacija NSKS). Ozadje te razprave je tako kot na Koroškem dejstvo, da Slovenska skupnost, ki je prej bolj ali manj sodelovala s Krščansko demokracijo v Italiji, zdaj, po razsulu te stranke, nima možnosti za doseg samostojnega mandata. Zato tudi Slovenska skupnost išče mrzlično novo platformo za politično delovanje. Na skupnem sestanku so se vse komponente slovenske manjšine v Italiji do-

govorile za javno razpravo o tem vprašanju, dokaj nejasno pa je, kako naj bi prišli do takega skupnega zastopstva. Konkretni predlogi so si zaenkrat še dokaj nasprotujoči. Gre za osnovno vprašanje, kako priti do takega zastopstva brez ugotavljanja manjšine in brez boja znotraj manjšine za monopol zastopstva. Vsekakor je situacija zelo podobna koroškim razmeram. Vsekakor pa trditev dr. Grilca, »da se je v Italiji že 7 slovenskih organizacij že zmenilo za skupno zastopstvo,« ne drži.

-an

Srečanje z Zelenimi

Minuli teden so se srečali v Celovcu predstavniki Zveze slovenskih organizacij, Narodnega sveta in Enotne liste z državnima poslankama Marijano Grandits in Madelaine Petrovic (Zeleni). V pogovoru, ki je trajal uro in pol, so si navzoči izmenjali svoje poglede na politična zastopstva manjšin v zakonodajnih telesih in še posebej za koroške Slovence. Zelo konstruktiven pogovor se je končal z ugotovitvijo, da bo treba stike (po volitvah) intenzivirati, kajti vsem sogovornikom je skupna najmanj ena točka: skrb za manjšine.

DUNAJ

Gradiščansko-hrvaško središče

Pretekli četrtek so gradiščanski Hrvati na Dunaju slovesno odprli svojo novo zgrajeno postojanko, imenovano kulturnopolitično in narodnostno središče sredi mesta, med trgov Schwarzenberg in Karlovim trgov, torej na top-naslovu, kakor se temu moderno reče.

V Schwindgasse 14 v četrtem dunajskem okraju je svoj sedež že od nekdaj imel Hrvatski Akademski klub na Dunaju. Pred dvema letoma jim je uspelo, da so lahko pridobili k dosedanjim prostorom v petem nadstropju brez dvigala še dodatno prostore v prvem nadstropju in pritličju, ki so jih dosedaj docela prenovili.

Kakor je v svojih pozdravnih besedah dejal Franjo Palković, predsednik Hrvaško-gradiščansko kulturnega društva, naj služi novi »Gradiščansko hr-

vatski center«, kakor se uradno imenuje v prvi vrsti na Dunaju živečem Gradiščanskim Hrvatom kot središče in se razume kot multifunkcionalni in multikulturni center; v njem imajo med drugim svoj sedež razna gradiščansko-hrvaška uradništva, hkrati je v njem kavarna in seveda prostori za prireditve: od kulturnih tja do zabavnih; v prostorih je tudi dvojezični vrtec, strokovna knjižnica k problemu gradiščanskih Hrvatov in manjšin v Avstriji ter galerija, ki je namenjena mladim umetnikom vseh narodnosti za razstavo svojih del.

Slovesne otvoritve se je udeležilo ogromno ljudi, med njimi tudi predstavniki vseh drugih narodnih skupnosti v Avstriji, ki so Hrvatom čestitali k njihovi novi kulturnopolitični pridobitvi. V predvolilnem času seveda tudi ni manjkalo političnih

predstavnikov občine Dunaj in političnih strank. Spregovorili so mestna svetnica Christa Schirmherr v imenu župana Zilka, občinski poslanec ddr. Görge za podkanclerja Buska in državni sekretar Kostelka za zveznega kanclerja Zilka. V lastnem imenu in zato tembolj pristržno je spregovorila parlamentarna poslanka Terezija Stoisić, ki je v hrvaškem jeziku zaželela novemu hrvaškemu središču na Dunaju razvoj in procvit kot »gradiščansko hrvaški cerkvi, krčmi in šoli v enem«. Kajti vsega tega doslej gradiščanski Hrvatje na Dunaju niso imeli – to središče naj jim bo nadomestilo za vse to.

Slovesnost se je končala z blagoslavljanjem prostorov – in kako bi bilo drugače mogoče, ob dobrem vinu in zvokih tamburic pozno v jutranje ure.

F.Z.

PROSTE KULTURNE INICIATIVE NA KOROŠKEM

Večen boj za obstoj!

Že leta 1990 so se kulturni delavci različnih avtonomnih skupin, ki se posvečajo predvsem sodobni kulturi, združili v interesni skupnosti (IS) za kulturne iniciative na Koroškem. Od vsega začetka se je IS borila za skupno identiteto, za zbujanje zavesti o pomembnosti tega kulturnega dela v javnosti, za boljše socialno in višjo finančno podporo s strani dežele in za pospeševanje sodobnega kulturnega dela.

Pomemben cilj, ki si ga je IS za kulturne iniciative na Koroškem še postavila, pa je bilo tesno sodelovanje z dvojezičnimi in / ali slovenskimi kulturnimi društvi – tako je v

IS vključena med drugimi tudi Slovenska prosvetna zveza.

Ta čas je v IS združenih okrog 30 avtonomnih kulturnih iniciativ, ki delajo na področjih gledališča, glasbe, literature filma in medijev, mladinske kulture, plesa in kabareta ...

S to obširno ponudbo je IS kulturnih iniciativ vsekakor poskrbela za poživitev kulturne scene na Koroškem. Zakaj dežela Koroška tega dela še vedno ne podpira v zadostni meri?

Več podpore in pomoči si predsednica IS Angelika Hödl želi na področju strukturnega pospeševanja: Kulturne iniciative nikoli ne vedo, koliko denarja bodo za svoje projekte dobile, ali jih bo dežela sploh podprla

ipd., to pa onemogoča vsako dolgoročno načrtovanje kulturne dejavnosti. Manjkajo pa tudi prostori in infrastruktura, ki bi bila potrebna za konstruktivno delo, da o plačah za sodelavce sploh ne govorimo. Veliko število kulturnih projektov se menda sploh lahko uresniči tako, da iniciatorji, kulturni delavci in delavke najamejo zasebne kredite. Takšna situacija pa je neznosna in destruktivna za kulturno delo, o tem sta prepričana predstavnika IS Angelika Hödl in Gerhard Pilgram.

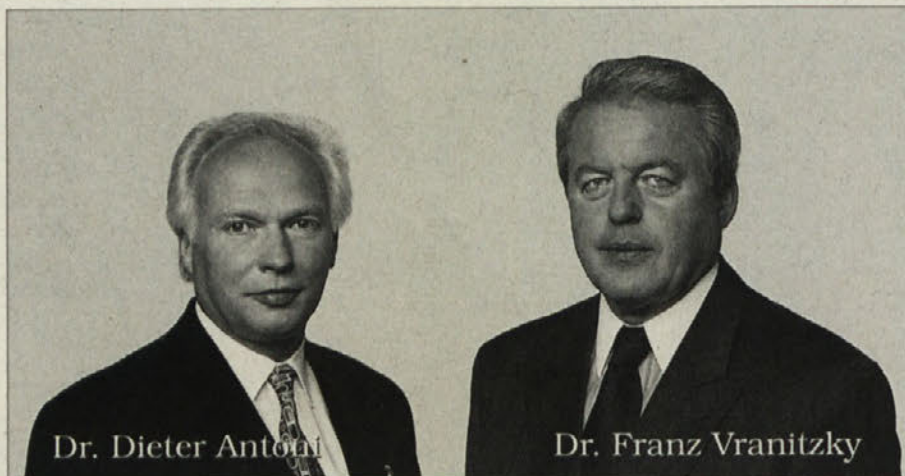
Prav zaradi teh strukturnih problemov je več celovških (pa tudi drugih) kulturnih iniciativ zabredlo v resne eksistenčne probleme. Prizadeti so med drugimi tudi UNIKUM, celovski ensemble, ATIK, kulturno društvo Pri Joklnu, gledališče v kleti deželne hiše, pa tudi IKARUS.

Predstavniki IS so zato v razgovoru z deželnim kulturnim referentom dr. Ausserwinklerjem poudarili, da si želijo od dežele več podpore in pomoči. Koroški kulturni letni proračun sicer znaša okrog 300 milijonov šilingov, od tega pa jih vse avtonomne kulturne iniciative skupaj dobijo manj kot tri. Poleg višje finančne podpore si IS želi večje prozornosti (transparence) pri financiranju in vsebinskih ciljih raznih projektov, ki jih dežela podpira.

Razgovor s socialističnim namestnikom deželnega glavarja in kulturnim referentom dr. Ausserwinklerjem je vsekakor bil konstruktiven. Obljubil je namreč pomoč v okviru »milijona v tiskih«. Ta pa bo – če se pospeševanje avtonomnih kulturnih iniciativ s strani dežele Koroške v naslednjih letih ne bo bistveno zvišalo – ostal le kapljica na vročem kamnu.

Št. V.

ES GEHT UM VIEL

Dr. Dieter Antoni

Dr. Franz Vranitzky

ES GEHT UM ÖSTERREICH!
Unsere starke Vertretung im Nationalrat
DR. DIETER ANTONI

„Alle Versuche einer Ausgrenzung des slowenischen Anteils an der heimischen Kultur laufen auf eine verantwortungslose Verödung des gemeinsamen Kärntens hinaus und sind somit abzulehnen.“

- ★ Für eine Aufwertung der Volksgruppenbeiräte
- ★ Weitere Förderung der Zweisprachigkeit – Kärntens großer Vorteil
- ★ Eine starke Vertretung der Volksgruppe durch Integration in starke Parteien – „ARGE Volksgruppen in der SPÖ“

GEMEINSAM
SKUPNO

Plačan oglas

DRŽAVNA POSLANKA TEREZIJA STOIŠIČ:

Odstraniti je treba restriktivna določila!

Po eni periodi kot govornica za manjšine pri Zelenih vas sprašujemo, katero mesto zavzema manjšinska problematika v avstrijskem parlamentu oz. v strankah, zastopanih v parlamentu?

Pri Zelenih od vsega začetka zelo važno. V strukturah naše stranke smo si izmislili fiktivno 10. deželo in tako ima ta »dežela« svojega zastopnika, pripadnika manjšine, v parlamentu.

Zastopnika ali zastopnico pa volijo direktno manjšine same, da se zavzema v okviru zelenih za pravice manjšin. Vendar nismo le govorniki manjšin, gre nam tudi za vse diskriminirane in odrinjene skupine, za tujce, za samohranilce, prizadete, homoseksualce in podobno.

V parlamentu pa šele od tedaj naprej resno diskutirajo o manjšinah, odkar smo mi »izumili« manjšinski mandat.

Kakšen koncept manjšinske politike zagovarjajo Zeleni?

Predvsem nam gre za osnovna vprašanja demokracije: odnos, ki ga ima družba do manjšin, je merilo za civilizacijsko in demokratično zrelost. Manjšinska vprašanja so vprašanja sožitja in kulture. Nobena etnična skupina, pa naj bo še tako močna, si ne sme domišljati, da je nad drugimi. Moderna Avstrija je po svojem zgodovinskem nastajanju, po kulturni in duševni podobi multietnična nacija. Izrivanje in stigmatiziranje manjšin pomeni stalen pritisk na njihove pripadnike, da se odpovedujejo lastni identiteti in jo zatajujejo. Politika mora delovati proti etnični polarizaciji; v solidarni družbi je treba delati za novo kulturo sožitja. Zato se naš program tudi imenuje »Za novo kulturo sožitja med manjšinami in večinami.«

Kaj ste doslej dosegli na svojem mestu? Se je v parlamentu senzibilnost za manjšine povečala?

Mislím, da se Zeleni lahko postavimo z uspešno bilanco teh prvih osmih let. Ni treba posebej omenjati, da smo šele Zeleni prinesli vetra v manjšinska vprašanja – čeprav smo bili v opoziciji, smo vendar dosegli konkretne uspehe. Tako so Romi in Sinti – po

Državna poslanka Tereziya Stoišič

tretjem poskusu – končno priznani kot manjšina. Uspelo nam je, da smo dobili hrvaško/madžarsko / nemško gimnazijo na Gradiščanskem, finančna podpora za manjšine se je zvišala na zahteve Zelenih na 38,5 milijona, kar je osemkrat več kot prej, uspelo nam je, da smo prebili blokado sosveta pri Hrvatih in Čehih, ustanovljen je bil sosvet za Slovake na Dunaju, pa tudi madžarski sosvet so razširili.

Tudi na začetek televizijskih oddaj za Hrvate in Slovence ter nove manjšine ne smemo pozabiti. K uspehom Zelenih lahko prištejemo tudi ustanovitev dvojezične trgovske akademije v Celovcu. Te važne pridobitve so se uresničile šele po prihodu Zelenih v parlament. Čeprav nismo bili v vladi, smo vse to dosegli s konsekvantnim in angažiranim delom in tako namestavamo tudi v bodoče.

Masivno ste se zavzeli za manjšine in za azilante. Zakaj?

Tu sta dva osnovna aspekta za sožitje v Avstriji. Prvič: Avstrija se mora spet odpreti preganjanim in beguncem. Zvezni kancler Vranitzky in notranji minister Löschnak postavljata na kocko dobro ime, ki ga ima Avstrija po svetu kot odprta dežela za azilante. Naj spomnim na reke beguncev z Mad-

žarskega, s Češkoslovaške, Poljske in Hrvaške – Avstrija je vselej pomagala.

Poleg tega zahtevam, da ne bodo omejevali združitve družin s birokratskimi kvotami in roki. Zaenkrat obstaja pravica do združitve družin le na papirju. Celo avstrijske državljanke, ki so se poročile s tujcem, smejo šele po enem letu tu živeti skupaj, pa še to samo, če so tako imenovane »kvote« nezasedene. Toda kvota za celo leto 1994 je polna že od julija in od takrat je veliko družin narazen, starši s tujim državljanstvom pa kaznujejo zaradi »ilegalnega zadrževanja« pri zakonskih partnerjih ali otro-

cih. Taka praksa ni v soglasju z evropsko konvencijo o človeških pravicah.

Zeleni se zavzemamo za popolno integracijo sodeželanov, ki so prišli od drugod. Ta pa je mogoča le, če bodo ti ljudje gotovi, da imajo bodočnost zase in za svojo družino in da so pravno zaščiteni. Šele tako se bodo lahko izognili izsiljevanjem tistih, ki dajejo stanovanja v najem ali nudijo delo. Trenutno so tujci prisiljeni za miloščino, kar zadeva pravice. V borbi za volilne glasove ignorira velika koalicijska elementarna človeške pravice. Mi Zeleni se zavzemamo za migracijsko politiko, katere osnova so človeške pravice in humanitarnost.

Kandidirate na precej gotovem mestu na listi. Če bodo Zeleni spet v parlamentu, boste še naprej državna poslanka. Katere cilje ste si zastavili za naslednjo legislaturno periodo?

Kljub uspehom je ostalo še veliko odprtih vprašanj, ki se tičejo narodnih skupnosti. V naslednji periodi nameravam pospešiti novelizacijo zakona o narodnostnih skupinah ter doseči, da se ga prikroji po njihovih aktualnih potrebah. Sem spada med drugim tudi odstranitev restriktivnih določil, kakršna je npr. 25% klavzula. Črtati bo treba etnocentristični nadah iz zakona, popraviti pa odnos dajalec / jemalec med večino in manjšino.

Eden od ciljev je tudi izpolnitev člena 7, naj poudarim postavitve dvojezičnih tabel na

Gradiščanskem in zvišanje njihovega števila na Koroškem.

V šolstvu se bom zavzela za dvojezično četrto šolsko stopnjo na Koroškem, poleg tega pa bi morala biti ponudba dvojezičnosti na vseh višjih šolah (AHS in BHS). Podobna ponudba bi morala biti mogoča tudi na Dunaju, kjer živi vedno več pripadnikov manjšin. Za Koroško bo končno treba doseči pozitivno rešitev za dvojezične otroške vrtce. Na Gradiščanskem imamo za take vrtce vsaj že zakonsko osnovo.

Važno pa je tudi, da bi manjšinske pravice lahko imeli tudi Slovenci na Štajerskem, saj jih zdaj sploh nimajo.

Ne nazadnje pa se bom zavzemala za gospodarsko pospeševanje obmejnih področij in sicer s posebnim ozirom na regionalni razvoj ter kulturne in jezikovne posebnosti.

Zakaj naj bi pripadnik manjšine volil prav Zelene?

Gotovo da zaradi našega dosejanja dela in zaradi programa za bodočnost. Poleg tega pa bodo volitve 9. oktobra pomemben signal, kakšna bo vladna politika v naslednjih letih. Perioda, ki je pred nami, bo pokazala veliko smernic. Eno pa je gotovo: volilke in volilci imajo možnost, da se postavijo po robu diskriminaciji na delovnem mestu in izkoriščanju na stanovanjskem trgu, da se humanizira zakon za azilante in tujce. Možnost imajo s svojim glasom za Zelene.

Hvala za pogovor!

Tisti, ki jo poznajo, opisujejo gradiščansko Hrvatice kratkomalo kot »žensko, ki se bori«. Tereziya Stoišič je prišla v politiko kot govornica za manjšine v zelenem parlamentarnem klubu, kjer je nadaljevala delo poslanca Karla Smolleja. Od takrat je priznana glasnica manjšin v parlamentu. Desni ekstremisti so ji zato poslali pisemsko bombo, ki pa so jo na srečo pravočasno prestregli. »Gre mi za popolno priznavanje in respektiranje pripadnikov manjšin – z njihovimi jeziki in kulturami. Odkar smo Zeleni v parlamentu, imajo manj-

šine nekoga, ki se angazirano zavzema zanje. Z uspehi se

lahko postavimo, čeprav nismo bili v vladi: finančna podpora za manjšine se je zvišala s 4 na 40 milijonov šilingov, Romi in Sinti so priznani kot manjšina, Hrvatje in Madžari so končno dobili dvojezično gimnazijo, koroški Slovenci imajo dvojezično trgovsko akademijo, manjšine imajo prvič lastne oddaje na televiziji,« opozarja Tereziya Stoišič na uspehe Zelenih za manjšine.

S svojim glasom 9. oktobra boste odločili, ali bodo narodne skupnosti tudi v naslednjih štirih letih imele konsekvantno zagovornico v parlamentu.

Z VAŠIM GLASOM ZA ZELENE IN ZA TEREZIJO STOIŠIČ.

**ZA AKTIVNO
MANJŠINSKO POLITIKO.**

**ZA NOVO
KULTURO SOŽITJA.**

Lista 4

Plačan oglas

DIE GRÜNEN / ZELENI

MINDERHEITENARBEITSKREIS
MANJŠINSKI DELOVNI KROŽEK
vabi na

VOLILNO KULTURNO FEŠTO

s poslankama mag. Terezijo Stoišič in mag. Marijano Grandits
4 leta manjšinske in migracijske govornice Zelenih v parlamentu. Bilanca.

v četrtek, 29. septembra 1994, ob 20.00

v gostilni »Pri Joklnu« v Celovcu, Badgasse 7.

BIFE rožanska čisava župa • GLASBA slovensko – hrvaško – latinsko-ameriška skupina • BRANJE • POGOVORI S POSLANKAMA

Tvojega obiska se veselijo tisti, ki prav v današnjih časih povezujejo alternativno politiko s prijetnim vzdušjem.

SPD »HERMAN VELIK«

Pevsko srečanje na Bajtišah

Slovensko prosvetno društvo »Herman Velik« v Selah na Kotu letno prireja pevsko srečanje, kjer sodelujejo manjše vokalne skupine. Tokrat so sposed sooblikovali domača otroška skupina, Obirski ženski oktet, družina Blažej iz Galicije in moški zbor SPD Trta iz Žitare vasi.

Glavni del koncerta je prispeval moški zbor Trta, ki je navdušil številno publiko predvsem s svojim sproščenim in kljub temu dovršenim petjem. Zasluga za to gre pevovodji Pavliju Šternu, ki s

svojo duhovito povezavo takoj pridobi poslušalce. Prav tako so bili poslušalci koncerta navdušeni nad ubranim petjem članic Obirskega ženskega okteta.

Da so tudi dekleta Mirjam, Sonja in Mirjam z gospo Miro Blažej vajene nastopov, so pokazala s svojim samozavestnim petjem in igranjem na instrumente.

Prvič se je domači publiki predstavila tudi otroška skupina in za svoj nastop požela zasluzen aplavs. Vsekakor je ta popoldan bil pravi kulturni užitek. E.V.

POGREB

Umrl je Tomi Ogris - Rokijev

Tega meseca nas je po dolgi bolezni za vedno zapustil Tomi Ogris, Rokijev v Selah, star 72 let.

Daleč naokrog so ga poznali kot odličnega pevca in solista, ki je nadvse rad prepeval naše domače pesmi s svojim mehkim glasom. Že kot mlad fant se je pred vojno pridružil selskim pevcom, z njimi prepeval in se kulturno udejstvoval v prosvetnem društvu. Vojna ga je, tako kot veliko množico drugih, odtrgala od ljubljene domače zemlje. Vpoklican je bil k vojakom in prišel v rusko ujetništvo. Ves izčrpan se je po vojni vrnil domov.

A mladost marsikaj prenese in tudi Tomi si je kmalu opomogel in se zopet posvetil kulturi ob svojem poklicu; bil je gozdni delavec vse do upokojitve. Obenem pa je bil tudi izredno politično zaposlen in os-

veščen in, rad je pomagal, kjerkoli je mogel. Več let je bil tudi predsednik požarne brambe, ki jo je uspešno vodil, bil je občinski odbornik, predsednik selskih upokojencev in funkcionar zveze sindikatov.

Kako zelo je bil poznan in priljubljen tudi izven našega kraja, je pokazala zares številna udeležba na njegovem pogrebu. Vrsta delegacij požarnih bramb iz Tržiča, Borovelj, Škofje Loke in Ljubljane, pa tudi precej osebnosti iz političnega življenja mu je izkazalo zadnjo čast.

Pogrešali ga bomo vsi, ki smo ga poznali. Članom njegove družine, ki mu je v času bolezni požrtvovalno stregli in skrbeli zanj, izrekamo iskreno sožalje.

Tomi, počivaj v miru, nam pa so ostale le še tvoje pesmi na kasetah.

M.V.

PISMO BRALCA

Opomba uredništva: Časopis *Kleine Zeitung* je povzel iz ljubljanskega Dela sestavke Igorja Guzelja o denarju iz Slovenije za Koroško v prejšnjih desetletjih

Sehr geehrter Herr Stritzl, bei der Lektüre Ihres oben genannten Artikels, habe ich mir die Frage gestellt, warum Sie eigentlich so etwas schreiben – und zwar von der Sache und von Ihrer politischen Einstellung her.

Zur Sache: Die Gelder, von denen Sie schreiben, stammen aus dem damaligen Jugoslawien; Sie, sehr geehrter Herr Stritzl, sollten sich darüber freuen, daß – wie Sie ja schreiben – damit in Kärnten zahlreiche Arbeitsplätze geschaffen und kulturelle Tätigkeiten unterstützt worden sind. Da es keine Gelder der österreichischen Steuerzahler sind, sollten Sie die offenen und unterschwelligeren Vorwürfe, die Ihr Artikel enthält, den Politikern und der Öffentlichkeit südlich der Karawanken vorlegen. Im übrigen wäre es für uns Leser der Kleinen Zeitung interessant, von Ihnen einen ebenso ausführlichen Bericht über die Höhe und die Verwendung der jährlichen Zahlungen, die Österreich für Südtirol leistet, zu lesen. Und was würden Sie dazu sagen, wenn diese Zahlungen Österreichs durch den Artikel eines Journalisten in einen schlechten Geruch gebracht würden?

Zur Ihrer politischen Einstellung: Ihre bekanntermaßen gegen die Kärntner Slowenen gerichtete Einstellung, die Sie jahrzehntelang in Ihrer Zeitung erfolgreich vermittelt und durch gegenteilige Beteuerungen getarnt haben, hat sich, wie ich feststellen muß, in keiner Weise geändert. Ich bin daher enttäuscht, daß Sie in einem Alter, in dem man Reife und Weisheit erwartet, immer noch so schreiben. Da ich von Berufs wegen viel mit Ausländern zu tun habe und daher immer wieder genötigt bin, ihnen zu erklären, warum in einer angesehenen Kärntner Zeitung so über Kärntner Slowenen geschrieben wird, wie Sie es tun, stehe ich vor zusätzlichen Problemen. Ich möchte ja nichts gegen eine Zeitung sagen, die ich selbst abonniert habe.

Dr. Robert Saxer

90 LET SPD IN 15 LET KULTURNEGA DOMA

Prosvetno društvo na Radišah

90 let uspešnega, vztrajnega in sadov polnega kulturnega delovanja niso mačje solze: na Radišah vidimo najboljši dokaz, da se je slovenski jezik relativno dobro ohranil predvsem tam, kjer so imeli pridne kulturne delavce.

Ustanovil je bil društvo kaplan v Svečah Valentin Lakner, doma pri Hrastniku na Radišah, ki pa je še silno mlad kmalu umrl. Prvi predsednik je postal Jožef Sušnik, p. d. Metavar, in kar takoj je imelo društvo, ki se je takrat imenovalo še Katoliško izobraževalno društvo, nad 200 članov. Ni bilo hiše, kjer bi ne bil včlanjen vsaj eden in razcepljenosti v kulturnem delovanju takrat še ni bilo čutiti. (Zanimiva je epizoda iz vojne časa, ko je tedanji predsednik Janko Tolmajer moral l. 1941 oddati nacistom seznam članov: bil jim je popolnoma neuporaben, saj so na njem našli imena nekaterih svojih najožjih sorodnikov ali sodelavcev.)

Dve leti po ustanovitvi pa so na Radišah ustanovili tudi gasilsko društvo – kot protiutež kat. – izobraževalnemu – in polarizacija se je začela stopnjevati. Vrhunec je dosegla v času okrog plebiscita, tako da društvo nekaj časa ni moglo delovati.

Leta 1929 je bogoslovec Franjo Ogris obnovil društvo in bil za Šimanom Ogrisom eno leto predsednik. Znova je

pisati, da nikoli več ne bodo slovensko peli ali govorili – pokojni Šiman Wrulich je povedal: »Seveda smo to naredili s figo v žepu.«

Povojno obdobje

Konec vojne je prinesel spet več svežega zraka, čeprav se še ni dalo govoriti o nemotenem delovanju. Krojač Rupej Wrulich je kar hitro organiziral

Prvi in doslej zadnji predsednik SPD »Radiše«: V. Lakner in T. Ogris

moški zbor, Šiman Wrulich, ki ga na Radišah prav gotovo ne bodo nikoli pozabili, pa je postal zborovodja, režiser, pisal je note na roke, pisal vloge za igralce, pripravljaj sceno za gledališke uprizoritve, hodil najprej peš, kasneje pa se vozil z mopedom od enega do drugega in nagovarjal in pridobival ljudi. Prav njemu gre največja

Ponos Radišanov: kulturni dom, ki je star že 15 let

zahvala, da je postalo društvo eno najbolj aktivnih in ne nazadnje – da so Radiše ostale nekakšen jezikovni otok prav blizu Celovca, ko je povsod drugod ponekod manj, drugod bolj nasilno prevladala nemščina. Društvo je bilo takrat in je še danes celica, v kateri se vaščani shajajo in kjer se počutijo doma.

Dokler so bile Radiše še samostojna občina, so imeli tudi svojega župana. Že od leta 1954 so šli na Radišah integracijski pot in na listi socialistov sta županovala najprej Nuži Wieser st. in za njim Ludvik Ogris. Prebivalstvu je delovanje slovenskega društva dobrodošlo, priseljenci se vključujejo in nekaj se jih je na Radišah naučilo tudi jezika soseda – slovenščine.

Dokler so bile Radiše še samostojna občina, so imeli tudi svojega župana. Že od leta 1954 so šli na Radišah integracijski pot in na listi socialistov sta županovala najprej Nuži Wieser st. in za njim Ludvik Ogris. Prebivalstvu je delovanje slovenskega društva dobrodošlo, priseljenci se vključujejo in nekaj se jih je na Radišah naučilo tudi jezika soseda – slovenščine.

Dokler so bile Radiše še samostojna občina, so imeli tudi svojega župana. Že od leta 1954 so šli na Radišah integracijski pot in na listi socialistov sta županovala najprej Nuži Wieser st. in za njim Ludvik Ogris. Prebivalstvu je delovanje slovenskega društva dobrodošlo, priseljenci se vključujejo in nekaj se jih je na Radišah naučilo tudi jezika soseda – slovenščine.

Kulturni dom

Kljub vsej živahnosti pa so kulturniki do leta 1979 delali v skorajda nemogočih pogojih.

Star farovski hlev je nudil vsaj streho nad glavo, kaj dosti več pa ne. Po 20 letih prošenj so leta 1974 vendarle dovolili gradnjo poslopja – bolj po ovinku, kakor je dejal današnji predsednik Tomaž Ogris. Dovoljenje so dobili pravzaprav v prvi vrsti za Posojilnico Radiše, ki pa ni nikoli prav zaživela. A možnost za nakup starega hleva je bila tu in

domačini so v nešteti prostovoljni urah prezidavali, urejali, kopali in in in ... Bil je to vedno njihov dom.

Domačin Hanzi Woschitz, Rokovnikov, in pa še posebej Mirt Zwitter, sta ogromno svojega časa posvetila temu kulturnemu domu in s skupnimi močmi je bilo leta 1979 tako daleč: dom je bil slovesno odprt in veselje nepopisno.

Predsednik Tomaž Ogris: »Pri nas ne poznamo praznih dvoran. Kljub izredno velikemu številu prireditev imamo tak obisk, da nam ga lahko povsod le zavidajo. Ne smemo pozabiti, da so Radiše majhne in da tukaj živi pribl. 550 prebivalcev. Sodelujejo pa tako stari kot mladi in to kar dobro funkcionira. Starejši morajo pač malo potrpeti z vihravostjo mladih, ti pa včasih s puščobo starejših. Danes imajo v domu prostor otroška skupina, ki jo vodita Heidi Lampichler in Tatjana Tolmajer, pevski zbor pod vodstvom Nužija Lampichlerja, igralski skupini (mladinska pod vodstvom Aleksandra Tolmajerja in odrasla z Nužijem Wieserjem na čelu), žensko telovadbo ima na skrbi Marija Woschitz, mlade karatiste uči Milan Hribernik, organizacijo v hiši pa je prevzela Ani Tolmajer. Do svoje veliko prezgodnje smrti je za dom požrtvovalno skrbela tudi Leni Lampichler, ki je lani umrla v avtobusni nesreči. Navdušena za gledališče je odigrala preko 40 vlog – ni bilo igre, kjer bi ne sodelovala.

Društvo pa izdaja tudi svoje lastno glasilo, ki je preraslo v vaški časopis in ki ga dobijo vsa gospodinjstva v občini Žrelec. Pošljamo pa ga tudi tistim, ki so se odselili z Radiš drugam.«

To nedeljo ste vsi vabljeni, da se skupaj z Radišani povese lite in proslavite dve pomembni obletnici!

S. W.

75. ROJSTNI DAN PESNIKA IN PISATELJA

Štiridesetletni spomini na današnjega slavljenca Michaela Guttenbrunnerja

Nedavno je obhajal svoj petinsedemdeseti življenjski jubilej pesnik, pisatelj in svetovljan Michael Guttenbrunner. Z njim so praznovali in bodo še praznovali s posebnim simpozijem na celovski univerzi njegovi prijatelji, njegovi častivci in tudi taki, ki enostavno mimo njega ne morejo. Pa podelili mu bodo časten naslov, ker pač morajo.

Za nas Michael Guttenbrunner ni šele ob njegovi petinsedemdesetletnici pomembna in častljiva osebnost. Bil je z nami in mi z njim že v letih nekje v sredini med koncem velike vojne in porodom druge avstrijske republike s sklenitvijo državne pogodbe. Takrat je ponovno začela izhajati »Die Einheit«, glasilo napredne struje koroških Slovencev, pisano v nemščini, namenjeno informiranju sodeželanov. Ponovno zato, ker so »Die Einheit« že prej, med NOB, pisali in širili

koroški partizani. V sorazmerno kratki ponovni življenjski dobi časopisa, saj je trajala le od l. 1949. do 1951., pred malo več kot štiridesetimi leti torej, je bil Michael Guttenbrunner eden od njegovih najmarljivejših sodelavcev, ki se je zavestno in zagnano vključil v naše delo.

Kajpada je Michl, tako ga prijatelji kličejo in kličejo, v glavnem skrbel za kulturni del časopisa. Poročal je o kulturnih dogodkih v deželi in drugod, recenziral, ocenjeval in kome-

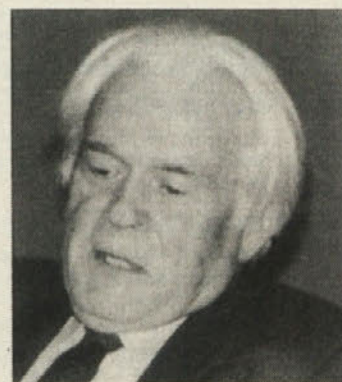
tiral razstave likovnih umentikov in tudi takih, ki tega naziva nikakor ne zaslužijo. Pri tem je vedno bil tudi kritičen, včasih zelo ostro kritičen, vendar vseskozi pravičen in stvaren. Če si sledil njegovim ocenam, si našel resnico, lepo resnico ali grozno resnico. Objavil je v »Die Einheit« tudi črtice, pripodobne in nekaj svojih pesmi. Znal je, kakor malokdo drug, poročila o raznih dogodkih, opise zgodovinskih krajev in podobno vlti v obliko umetniške pripovedi, kakor na primer poročilo o partizanskem zboru na Svinški planini v avgustu leta 1950. ali članek »Spitzbauer«. Ker ni kulture brez njenih osnov, korenin in okoliščin, je Michael Guttenbrunner vedno z obema nogama stal na tleh vsakdanje stvarnosti, zlasti še v času, ko je pisal za »Die Einheit«. Takrat je namreč bil na vrhuncu kominformistični spor med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. V nekaj spisih se je spoprijel tudi s tedanjo to problematiko. Kako tesno povezan je bil s časopisom »Die Einheit«, sam izpove v enem od svojih zadnjih prispevkov, preden je list nehal

izhajati. Tako pravi: »... svoboda govora obstaja enako za tiste, ki v službi svobode nikdar niso manjkali. K njim spada tudi Michael Guttenbrunner, ki ima to, kar je za »Die Einheit« napisal, za važnejše kot ono, česar ni napisal za »Die Einheit«. Ponosen je na to, da je napisal članek o slikarju Truppeju, spominsko pripoved »Spitzbauer« in »spominek za 10. oktober«.

Michael Guttenbrunner svojih prispevkov nikoli ni dobil plačanih, samo stroške, pa najbrž tudi le deloma, smo mu povrnili. Izpolnili pa smo mu eno samo željo, priskrbeli in podarili smo mu knjigo »Podoba Ivana Cankarja«, saj smo vedeli, da je od nekdanj Cankarjev oboževalec. (-perdan-)

V pismih svojim prijateljem je orisal Michael Guttenbrunner svoj odnos do Ivana Cankarja večkrat takole:

Ich tue immer, was ich muß, und frage nach nichts weiter. Und manchmal tue ich weniger. Aber nie mehr! – denn über das Müssen geht nichts, es

Michael Guttenbrunner

ist das Äusserste und ganz Gemässe. – Können, das ist ein Spiel mit der Welt und ihren Gelegenheiten; Müssen zielt durch die ganze Welt hindurch nach einer besseren Welt, es hat Blut und Mark und Geist und bereitet den Boden für die Keime künftiger Lebensschätze. – So war, denke ich, auch der einzige Ivan Cankar orientierter, natürlich mit einem viel größeren Leistungsanspruch als unsereiner, er hat einen größeren Bogen gespannt und auf der kleinen slowenischen Landflur mehr Drachen getötet als irgendeiner unserer Zeitgenössischen Kämpfer, deren Namen schon zu ihren Lebzeiten automatisch um die ganze Erde laufen.

Ich danke für die Bücher von Cankar, die mir unendlich teuer sind, daß ich sie bei mir aufstelle wie das Bild eines Vorbildes und Paten, dessen trauriges Los ich beweise, der mir aber die Tränen trocknet.

Jezik je duša

Janko Messner

Kaj pomeni »prek« in »preko«

Zaradi jezikovnih nemarnosti v intervjuju S. V. I. kimavca t. l. se vidim primoranega ponovno razlagati, da sta »prek« in »preko« uporabna samo v pomenu č e z , neustrezna pa v drugačnih zvezah, ko skušata nadomeščati predloga »po« ali »s« (»z«)!

Neki pijanec v Prežihovi Požganici takole zauka od veselja in zadovoljstva: »V Plibrci sem stov, čez Pecu sem scov ...« V takšnem primeru bi bil lahko zapel tudi » p r e k Pece ... ali p r e k o Pece ..., po nemško über die Petzen hinweg.

Prejkdaj nas je Melej na Bregah z brodom čez Dravo prepeljeval, zato bi se lahko reklo tudi p r e k ali p r e k o Drave.

V prenesnem pomenu pa lahko tudi delamo p r e k poletja, včasih pa jo kdo dobi tudi po krivici p r e k o glave, ne tako novinar, ki ga imam zaradi takšnih nemarnosti v precepu. Takšen si to zasluži, seveda ne prehudó, da ne bi zgubil veselja do novinarskega poklica. Kaj mislite, je takšna raba tega predloga dobra: Vsakdo, ki za javnost piše, bi se moral zavedati, da preko svoje funkcije oblikuje ali jezikovno izobražene ali pa površne, nemarne bralce in bralke. No, kaj pravite? Seveda ne »preko« svoje funkcije, saj to spet nič ne bi koristilo – über seine Funktion hinweg! Mora pa že »durch« seine Funktion reči ali pa »mit« seiner Funktion, po slovensko torej po svoji funkciji ali s svojo funkcijo!

Zato mu popravimo stavek: »Firme so poslovale preko sejmskih aranžmajev so poslovale po sejmskih d o g o v o r i h ali s s e j m s k i m i p o g o d b a m i . Le čemu bi mučili bralstvo z nepotrebnimi tujkami!

Nedelja, 9. oktobra 1994, ob 14.30 v Domu glasbe v Celovcu

Carmina burana

Kantata – Carl Orff

■ Nastopajoči: MePZ Danica, Šentprimož; MePZ Peca, Globasnica; Mešani in Mladinski zbor ZG/ZRG za Slovence, Celovec; Studio Percussion, Graz; člani orkestra Slovenske filharmonije, Ljubljana. ■ Solisti: Norina Radovan, sopran; Marjan Trček, tenor; Jožko Kovačič, bariton. ■ Klavir: Andreja Wuzella-Močilnik; Toni Kernjak. ■ Dirigent: Stanko Polzer. ■ Priredilja: Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza

BOROVELJSKA KULTURNA JESEN

Gustav Januš tokrat kot slikar

Kipar Vittorio Balcone in slikar Gustav Januš razstavljata skupaj

Prof. Engelbert Wieltschnig

V boroveljskem društvu Kulturring je zapihal nov veter. V prejšnjih letih smo bili vajeni, da so tam gojili predvsem tradicionalno, folkloristično kulturo. Odkar so se vpeli v delovanje ljudje, ki se zavedajo tudi potreb današnjega časa, postaja to društvo privlačno tudi za zahtevnejšo publiko.

Slišali smo, da ni šlo čisto brez težav: namen, ki ga boroveljski (nemškogovoreči) jasno izražajo, je v kraju, kjer se jezikovne fronte še marsikje precej okostenele, med nekaterimi občinskimi možmi naletel na nerazumevanje: zakaj kultura in kulturni stiki preko jezikovnih in tudi geografskih meja.

Naj bodo potolaženi - niti eden v občinstvu ni dobil mozolja na nosu zaradi lepih besed, ki so bile izrečene ob otvoritvi razstave slik Gustava Januša in videmskega kiparja Vittoria Balconeja v slovenščini in italijanščini. Bilo je osvežujoče, lepo in daje upanje, da se v tej dolini šentflorjanski lahko še marsikaj obrne na bolje.

Iniciativna skupina v Kulturringu (o literarnem zajtrku Gustava Januša smo že poročali) je tokrat pripravila razstavo omenjenih dveh umetnikov, otvoritev pa je popestril odlični kvartet na pihala »Carinthia«. Ta teden bo v gosteh godalni kvartet »Tartini« iz Ljubljane,

sledila bo domača gledališka predstava, povabili pa so tudi gledališče iz južne Tirolske.

Tudi lično narejen prospekt prireditve je trojezičen, v njem pa med drugim piše v slovenščini:

Boroveljska kulturna jesen se podaja v drugo rundo. Iz lanskega »poskusnega balona« je postala »kulturna raketa«. Izkoristiti hočemo lego Borovelj kot mesto, kjer se stika več kultur, in zato smo s podporo občine in gospodarskih podjetij sestavili mednarodni program. Izrabite priložnost in uživajte izbran menu iz likovne umetnosti, glasbe in plesa.

Sonja Wakounig

PRIREDITVE

ČETRTEK, 29. 9.

CELOVEC, na vrtu Mohorjeve – Družina in dom, Nedelja
15.00 Veseli jesenski popoldan – podelitev nagrad natečaja,
program z igrami

PETEK, 30. 9.

CELOVEC, v pastoralnem centru – Katoliška mladina
19.00 Literarni večer – pogovor s pisateljem Sašem Vugo; glasba
Kristijan Filipič in Janja Kassi

BOROVlje, v gradiču – Kulturring Borovlje
20.00 Godalni kvartet Tartini iz Ljubljane; igra dela G. Tartinija, W.
A. Mozarta in C. Debussyja

SOBOTA, 1. 10.

BELJAK, pred Posojilnico-Bank Zila, Kaiser-Josef-Platz 6
9.30 Otvoritev prenovljenih bančnih prostorov

NEDELJA, 2. 10.

RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
11.00 90-letnica SPD »Radiše«

TOREK, 4. 10.

TINJE, Dom v Tinjah
18.00 Slovensčina za začetnike, 1. del; vodi ravnatelj Mirko Srienec

SREDA, 5. 10.

CELOVEC, v mestnem gledališču
20.00 Potomci z odvezo / Entlassene Kinder; predstava plesnega
teatra IKARUS; koreografija Zdravko Haderlap

ČETRTEK, 6. 10.

TINJE, Dom v Tinjah
16.00 Jezikovni pogovori – začetek tečaja; vodi dr. France Vrbinc
18.00 Slovensčina za napredujoče, 1. del; vodi ravnatelj Mirko
Srienec

NEDELJA, 9. 10.

CELOVEC, v domu glasbe – SPZ in KKZ
14.30 Carl Orff: Carmina Burana

SOBOTA, 15. 10.

TINJE, Dom v Tinjah
15.00 Ikebana jeseni (nem.); vodi Herta Deutsch

NEDELJA, 16. 10.

TINJE, Dom v Tinjah
15.00 Ikebana jeseni (nem.); vodi Herta Deutsch

RAZSTAVE

■ ŠENTPAVEL V LABOTSKI DOLINI

Samostan – Razstava »Glas & Porzellan – Tischkultur und
Lebensfreude« (do 27. 10. vsak dan od 9. do 17. ure)

■ ŠTALENSKA GORA

Izkopanine na Štalenski gori / Magdalensberg do 28. 10. od 9. do
12. ure in 12.30 do 17. ure

■ BOROVlje

Puškarski muzej odprt do 8. oktobra: od ponedeljka do petka med
10. in 13. uro in med 15. in 18. uro, ob sobotah od 10. do 13.
ure

Galerija v gradiču – Gustav Januš in prof. Vittorio

■ VELIKOVEC

Galerija Magnet, Hauptplatz 6 – Razstava Wernerja Berga,
vernisaža 23. 9. ob 19.30 (do 5. 11.)

■ CELOVEC

Galerija H-punkt, St. Veiterstr. 4, Anton Fercher »Spurensuche«;
Paul Kulnig »Brdo 93 – 94« (do 8. 10.)

Kunstforum, Villacherstr. 8/II – Armin Ebner, olje akril, beton na
platnu (do 7. 10.)

Deželna galerija, Burggasse 8 – Hannes Schwarz (do 2.–10.); »Die
Zeichnung III« Grand Prix Alpe – Adria (do 2. 10.)

Hiša umetnikov, Goethepark 1 – Angelika Kaufmann, Monika
Kircher, Gabriele Hain

Galerija Carinthia, Alter Platz 33 – Maria Moser »Bilder – sinnliche
Macht,« vernisaža 4. 10. ob 19.00 (do 22. 10.)

■ VRBA

Casineum – Simon Veratschnig »Impressioni veneziane« – vernisaža
4. 10. ob 19.30

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO »RADIŠE« vabi na

proslavo 90. obletnice društva

v nedeljo, 2. oktobra 1994, v Kulturni dom na Radišah

SPORED ■ 9.30 sv. maša za pokojne in živeče člane SPD
Radiše ■ 11.00 predstavitev raziskovalnega projekta »Na
poti v vas«, nato otvoritev razstave in prezentacija jubilejne
brošure ■ 14.30 proslava s kulturnim programom

Sodelujejo: ■ Skupine SPD Radiše (otroški + mladinski zbor,
glasbena šola, igralska skupina, Radiški fantje, mešani zbor
■ MePZ SPD Zarja iz Železne Kaple ■ Godba na pihala iz
Šmihela ■ Tramburaši iz Šentjanža ■ MoPZ KUD Stane Žagar
iz Kroke z Zlato Ognjanovič ■ Dekliški zbor prosvetnega
društva Valentin Vodnik iz Doline pri Trstu ■ Sängerrunde
Ebental

Prisrčno vabljeni!

CELJE VABI NA ZBOROVANJE 1. OKTOBRA

»Ne vrag, le sosed bo mejak«

Podobno kot na shodu lani v Novi Gorici, ki je bil posvečen spomenu upora primorskih ljudi proti pritiskom fašistov z zahoda, bodo 1. oktobra z množičnim domoljubnim zborovanjem v Celju počastili odpor severnega dela Slovenije proti Hitlerjevemu ukazu: Napravite mi to deželo nemško!

Odpor na tem delu Slovenije je bistveno prispeval k začetku razkroja okupatorjeve vojaške moči in h koncu druge svetovne vojne, ki je bil prav na Štajerskem. Na zborovanju se bodo spomnili ljudskih taborov, Maistrovih borcev, borcev druge svetovne vojne in vojne za dokončno osvoboditev

Slovenije, kakor tudi domoljubne vloge katoliške cerkve. Zborovanja naj bi se udeležilo 20 do 25 tisoč ljudi, tudi iz avstrijske Koroške in Porabja na Madžarskem.

Celjani želijo, da bi se udeleženci v njihovem mestu ne zadržali le dve uri (od 11.00 do 13.00, kolikor bo trajalo zborovanje), temveč bi jih radi s pestrimi prireditvami radi zadržali dlje časa.

Zborovanje bo na osrednjem prostoru celjskega sejma oz. športnega centra Golovec s kulturnim in razvedrilnim programom. Če bo dež, bo zborovanje v dvorani.

Prisrčno vabljeni!

LITERARNA DELAVNICA

Ostriti pero – ostriti duha ...

Če se želiš naučiti bolj jasnega izražanja (od prijateljskega pisma do prošnje za službo), bolj prepričljivega izražanja (od pisma bralcev v časopisu do argumentirane diplomske naloge) in lepšega izražanja (od osebnega dnevnika do lastnih literarnih izdelkov), se nam pridruži pri literarni delavnici, ki jo organizira Katoliška mladina.

Začetek delavnice 22. oktobra 1994, sklep 28. oktobra 1995 v Tinjah in Rebrci. Cena 1.000,- šilingov za seminar in podlage ter polovica stroškov bivanja (od 320,- plača prireditelj 160,- na dan).

Prijave (do 13. 10.) pri Katoliški mladini, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Telefon 0 46 3/51 11 66-78.

RAZSTAVA

Vničeva kulturna štava

V najini hiši na Ziljski Bistrici sva uredila prostor, ki ga bova uporabljala multifunkcionalno. ● Med drugim bova v tem prostoru organizirala kulturne prireditve. ● OTVORITEV bo v **soboto, 1. oktobra 1994, ob 19.30** (za gostilno Kaiser). Razstavljala bosta kipar Jusuf Ilias iz Beljaka ter slikar Alfred Emmerling z Gorič. ● Razstava bo odprta od 2. 10. 1994 naprej 14 dni vsak dan med 17. in 20. uro.

Pepca in dr. Ludvik Druml

KNJIŽNA NOVOST

SKD v Globasnici ● SPD »Eдинost« v Pliberku ● Mohorjeva založba vabijo na predstavitev knjige

Anite Hudl: »Navadne zgodbe«

ki bo v petek, **30. septembra 1994, ob 20. uri pri Šteklju** (gostilna Hudl) v Globasnici ● Avtorico in njeno delo bo predstavil gospod dr. Reginald Vospernik ● SODELUJEJO ŠE ■ MoPZ »Foltej Hartman« ■ SPD »Eдинost« v Pliberku ■ člana »Odra 73« SPD »Eдинost« Krista Mesner in Franc Kuežnik ■ Oktet »Suha« – KPD »Drava« Žvabek

Slovenski vestnik čestita:

gospe Angeli Sadolšek iz Dolinčič za rojstni dan; gospodu Raimundu Greinerju iz Podroja za rojstni dan; gospodu Mihlu Lubasu iz Vogrč za rojstni dan; gospe Angeli Mlinar z Blata za rojstni dan; gospe Justini Kolnetnik iz Čirkovč za rojstni dan; gospodu Hubertu Kropu za 60. rojstni dan; gospe Mariji Oraže z Borovnice v Selah za rojstni dan in god; gospodu Matevžu Dovjaku iz Borovelj za 86. rojstni dan; gospe Justini Gröblacher z Reke za osebni praznik; gospodu Petru Mečini z Gore za osebni praznik; gospodu Tomiju Ogrisu iz Sel za rojstni dan; gospodu Jožetu Mautzu s Šajde za rojstni dan; Eriki in Herbertu Bruckmayrjevima z Metlove k 30. obletnici poroke;

gospe Tereziji Pasterk iz Kokij za rojstni dan; gospe Tereziji Picej z Žamanj za rojstni dan; gospodu Mihlu Golavčniku iz Podjune za rojstni dan; gospodu Francu Koletniku iz Čirkovč za 30. rojstni dan; gospe Justini Stuck z Blata za 70. rojstni dan; gospodu Hubertu Haasu z Vognjega polja za 83. rojstni dan; gospe Alojziji Reschman s Senčnega kraja pri Pliberku za 86. rojstni dan; gospe Mariji Blajs z Lepene za 60. rojstni dan; gospe Mariji Jerlich – Mlinarci iz Lobnika za rojstni dan in god; gospodu Mihlu Trauniku iz Malčap za rojstni dan; gospodu Dragu Pörtschu iz Holbič za rojstni dan; gospodu Tomažu Ogrisu z Radiš za rojstni dan.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 29. 9.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 30. 9.

18.10 Kulturna obzorja

Sobota, 1. 10.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 2. 10.

6.30 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (mag. Božo Hartmann)

18.10 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 3. 10.

18.10 Biro za narodno skupnost: Z novim vodstvom k novim obzorjem?

Torek, 4. 10.

18.10 Partnerski magazin

Sreda, 5. 10.

18.10 Društva se predstavljajo
21.05 Kako poslušati glasbo?
(R. Klopčič)

Dober dan, Koroška

Nedelja, 2. 10.,

13.00 ORF 2

Ponedeljek, 3. 10.

16.20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

■ Za otroke zaposlenih staršev nepogrešljivo je zavetišče skupnosti staršev ABCČ. Slovensko šolsko društvo je potrebi ugodilo z razširitvijo in ureditvijo novih prostorov.

■ Tudi letos na trgovski akademiji v Velikovcu ni šolskega poskusa »TAK-Alpen Adria«

■ Poslovni prostori Posojilnice-Bank Zila v Beljaku vabijo v novem sijaju

■ Dostava na dom je dodatna oblika neposredne prodaje kmetijskih pridelkov. – To potrjuje tudi prodaja Škrjančeve ajde.

■ Koruza ni le krma, temveč tudi okras: v Dulah pri Šmohorju še »fidrajo« po starem.

POSOJILNICA-BANK ZILA

vabi na

odprtje prenovljenih poslovnih prostorov

v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 6
v soboto, 1. oktobra 1994, ob
9.30 uri

Slavnost bo s svojim petjem
olepšal Moški zbor
»Jepa – Baško jezero«

Za glasbo, jed in pijačo bo
poskrbljeno!

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40, tlefaks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0 46 3/51 43 00, telefaks 0 46 3/51 43 00 71.

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0 46 3/50 5 66 telefaks 0 46 /51 43 00 71.

PREDZGODBA - ZAVLAČEVANJE RAZPRAVE O DVOJEZIČNEM ŠOLSTVU

Novi učni načrt: mlačen in mlahav do dvojezičnosti

24. junija t. l. je bila v avstrijskem parlamentu seja pododbora komisije, ki je pristojna za šolske zadeve. Na dnevnem redu te seje sta bili dve poročili o manjšinskem šolstvu na Koroškem. Eno poročilo je spisala komisija, ki jo je takoj po manjšinskem šolskem zakonu 1988 sklicala še tedanja ministrca Havliček. Ta komisija je imela nalogo, da opazuje uresničevanje novega šolskega zakona in po treh letih spiše primerno poročilo. Drugo poročilo, ki ga je izdalo Strokovno pedagoško združenje, so spisali pedagogi celovške univerze in dvojezični učitelji. To poročilo je kritično in je neke vrste »protiporočilo« k prvemu.

Obe poročili sta bili dokončani že leta 1991 in sta skoraj tri leta ležali v predalih avstrijskega parlamenta. Zakaj se zgoraj omenjeni pododbor že prej ni lotil razprave o rezultatih nove manjšinske šolske ureditve, ni povsem jasno. Eden od vzrokov za zavlačevanje pa je bil, da so se politiki bali ponovne diskusije o dvojezičnem šolstvu in so raje pustili vse pri miru. V parlamentarnem pododboru za šolska vprašanja so ravno zaradi tega strahu zavestno odlašali obljubljeni razpravo. Z odlašanjem so hoteli doseči, da bi se o realnem stanju manjšinskega šolstva ne diskutiralo in bi šolska tematika na ta način sama od sebe zamrla. Zavlačevanje je bila politično-taktična poteza, saj so pristojni v ministrstvu in parlamentu upali, da bo sčasoma utihnila vsaka kritika manjšinskega šolstva na Koroškem.

Novi učni načrt je udarec na dvojezičnost

Molčanje je ena izmed političnih strategij in jo zasledimo vedno takrat, kadar gre za zelo sporne in občutljive stvari. In manjšinsko šolstvo je slej ko prej kočljiva tematika, ki bo ministrstvu tudi v bodoče neprijetna. Do diskusije o obeh poročilih in o trenutnem stanju dvojezičnega šolstva nikakor ne bi prišlo, ako ne bi Terezija Stoisits, poslanka Zelenih, vztrajala pri tem, da pride do razprave.

S tem, da je minister Scholten tako dolgo preprečeval vsakršno razpravo, še ni rečeno, da ministrstvo ni ničesar podvzelo. To triletno odlašanje razprave obeh poročil je bilo preočito in se je v resnici izkazalo za zelo varljivo. Za kulisami se je namreč pripravljala naslednji udarec proti manjšinskemu šolstvu oz. proti dvojezični šolski vzgoji. Tiho in brez vsakršnih napovedi je minister pooblastil skupino ministrskih uradnikov in dvojezičnih učiteljev, naj pripravijo spremembo učnega načrta za manjšinsko šolstvo.

Pri omenjeni seji pododbora junija tega leta je minister

Scholten ocenil razvoj manjšinskega šolstva po letu 1988. Njegovi uradniki in sodelavci so mu pripravili povsem nekritično, enostransko in poenostavljeno oceno zadnjih šestih let manjšinskega šolstva. Olepševalen prikaz trenutne šolske situacije je predvsem služil temu, da bi redki kritiki pri seji obmolknili. Menil je, da je reforma iz leta 1988 stekla brez večjih težav in pomanjkljivosti, obrodila je nepričakovano dobre in vsestransko zadovoljive rezultate ter da kritiki s svojimi napovedmi in svarili niso imeli prav. Prijave k dvojezičnemu pouku so narasle, jezikovna sposobnost učencev se je zboljšala in novi šolski zakon nudi več skupnega med obema narodnostnima skupinama kot prej. Manjšinsko šolstvo da je vzorno rešeno in da je tudi bistveno doprineslo k zboljšanju političnega vzdušja na Koroškem. Dejal je, da bo manjšinsko šolstvo v bodoče še bolj zanimivo in posodobljeno. Kajti z novim učnim načrtom, ki je v pripravi in bo v kratkem postal veljaven, se bo dalo dvojezični pouk organizirati po modernih učnih metodah in po ciljnih medkulturnega učenja. Pohvali za preteklost je sledila že takoj pohvala vnaprej.

Sredi julija tega leta je ministrstvo za pouk poslalo osnutek reformiranega učnega načrta raznim institucijam, da zavzamejo pisno stališče. Radoveden sem bil na napovedano reformo učnega načrta za manjšinsko šolstvo in sem zato prediskutiral osnutek predvsem s kolegi-pedagogi, ki se ukvarjajo z dvojezično vzgojo in z osnovno šolsko pedagogiko.

Navesti hočem tiste kritične točke, ki so iz pedagoškega vidika in iz vidika dvojezične vzgoje najbolj opazne.

Novi učni načrt zapostavlja dvojezičnost

Avtorji so spremembo učnega načrta zelo poenostavljeno izvedli. Pri svojem delu so se bolj ali manj stoodstotno in dobesedno držali besedila splošnega učnega načrta za osnovne šole, ki pa je namenjen vzgoji v nemškem jeziku. Tako so za dvojezični pouk enostavno prevzeli »naloge vzgojnoizobraževalnega dela«, ki jih splošni učni načrt predvideva za predmete »nemščina, branje, pisanje« – in to v nemškem jeziku. Če nekoliko zaostreno ocenim, bi dejal, da je izobraževalni cilj reformiranega učnega načrta znanje nemščine, ne pa dvojezična vzgoja. Reforma, ki je usmerjena na zahteve enojezične vzgoje, bo v manjšinskem šolstvu podpirala asimilacijo. Predloženi osnutek nikakor ni primeren, da bi uresničil pedagoške zahteve dvojezične vzgoje.

Avtorji osnutka niso bili zmožni ali morda tudi niso sme-

li določiti samostojne izobraževalne cilje dvojezične vzgoje. Ravno zapostavljanje dvojezičnosti je najboljši dokaz, kakšen odnos imajo tisti uradniki do jezikov manjšin, ki so odgovorni za učne načrte in s tem tudi za šolsko vzgojo. Predloženi učni načrt je izraz zacementirane enojezične drže, ki dvojezičnosti nikakor ne pojmuje kot samostojen in enakovreden izobraževalni cilj. Dokler enojezičen pouk narekuje izhodišče in cilje reforme dvojezične vzgoje, ne moremo govoriti o samostojnosti dvojezičnosti. Taka

in vsebinski konkurenci z enojezično, je to vodilo do okrnjenega znanja jezikov in do zamenjave pojmov v obeh jezikih. Iz tega sledi, da je treba v praksi posvetiti dvojezični alfabetizaciji več časa kot enojezični. Predvsem pouk začetnega branja in pisanja je odločilen, če bodo otroci sposobni razumeti tekste v obeh jezikih kot samostojne in dvojezičnost dojemati kot posebno sposobnost. Začudljivo je, da pri poglavju o pouku začetnega branja in pisanja ni najti nobenega namiga na dvojezič-

program dobra, ker bi lahko bila tu in tam učiteljem v pomoč. Avtorjem pa je hudo spodletelo. Eden največjih spodrseljavev je v tem, da so enostavno skoraj dobesedno prepisali »cilje«, »naloge« in »učno snov« iz angleščine kot tujega jezika. S takim ravnanjem so degradirali slovenščino na tuj jezik. Lahko bi rekli, da so s takim početjem avtorji sledili hajmatinstovski zahtevi, ki pravi, da je treba slovenščino ponuditi in poučevati kot tuj jezik. Tak spodrseljaj ima v resnici zelo razsežne negativne konsekv-

Je dvojezičen pouk obogatitev ali obremenitev učnih programov?

dvojezičnost ostane okrnjena in tudi ne more razviti lastnega izobraževalnega profila.

S predloženim učnim načrtom ni mogoče emancipirati dvojezične vzgoje. Tudi ni mogoče iztrgati slovenščine iz podrejene in manjvredne pozicije. S tem, da dvojezična vzgoja v novem učnem načrtu ni samostojen vzgojni princip z lastnimi metodami in zakonitostmi, je dvojezičnost kvečjemu samo privesek enojezičnosti. Ta osnutek učnega načrta za manjšinsko šolstvo sili dvojezičnost indirektno v podrejeno in manjvredno pozicijo. Ne vem, kako naj bi s takim učnim načrtom dali dvojezičnosti večji družbeni pomen, če že pojem »dvojezičnost« najdemo v osnutku samo na treh ali štirih mestih.

Novi učni načrt ne pozna samostojne dvojezične alfabetizacije

Znanost in pedagoška praksa sta v zadnjih letih dokazali, da je samostojna dvojezična alfabetizacija prvi pogoj uspešne dvojezične vzgoje. Pri šolskih modelih, kjer so se intenzivno posvetili dvojezični alfabetizaciji in je opismenovanje v obeh jezikih bilo v središču učenja na prvih dveh šolskih stopnjah, so rezultati bili zelo zadovoljivi. Kjer pa je dvojezična alfabetizacija bila v stalni časovni

no opismenovanje. Bralec dobi vtis, da dvojezično alfabetiziranje v reformiranem in posodobljenem učnem načrtu ni omembe vredno.

Pedagoško nevzdržno pa je, če avtorji prevzemajo naloge in cilje enojezičnega pouka za dvojezični pouk in se tako izognejo vsaki diskusiji o dvojezičnem alfabetiziranju. Poznavalci manjšinskega šolstva vedo, da je predvsem zaradi tako različnega znanja slovenščine učencev postalo opismenovanje v obeh jezikih eden izmed ključnih pedagoških problemov dvojezičnega pouka. Če je ministrstvo že dalo pripraviti posodobljen učni načrt, potem bi bilo pričakovati nekaj aktualnih razmišljanj in pripomb o dvojezičnem alfabetiziranju. Posodobljen učni načrt bi moral vsebovati nekaj novih, v praksi preverjenih metodskih pristopov dvojezičnega pouka. Vsega tega ni, ker so se avtorji slepo držali splošnega enojezičnega učnega načrta za osnovne šole.

Novi učni načrt degradira slovenščino na tuj jezik

Novost reformiranega učnega načrta je poseben program za jezikovni pouk slovenščine. Ta program je namenjen pouku tistih učencev, ki sploh ne oz. le površno znajo slovensko. Samo po sebi je ideja za tak jezikovni

program slovenščina dobiva v zavesti ljudi vlogo tujega jezika.

Avtorji so v resnici zamudili ugodno priložnost, ker bi lahko daljnoročno razvili dober program slovenščine za vsakdanjo rabo. Pri razvijanju takega programa je pač treba pojmovati slovenščino kot jezik srečanja in povezave, ne pa kot »tuj predmet«.

Zaključne misli

Predloženi učni načrt za manjšinsko šolstvo nikakor ne zadovoljuje. Kdor si od njega pričakuje napotke za posodobljen, torej moderen, dvojezičen pouk, bo razočaran. Avtorji v resnici niso kaj (bistveno) novega razvili, marveč so se izkazali kot dobri prevajalci in prestavljavci splošnega enojezičnega učnega načrta za osnovne šole. V učnem načrtu ne najdemo nobenih pedagoških inovacij. Bilo pa bi preenostavno, če bi trdili, da se s tem učnim načrtom ničesar ne bo spremenilo. Zaskrbljujoč je način, s katerim so se lotili reforme. Zaskrbljujoč je odnos avtorjev do dvojezičnega pouka. Če se reforma za dvojezično vzgojo da na tako enostaven in hiter način izpeljati, namreč s topoglavim prepisovanjem, potem za atraktivno dvojezično šolstvo in njegov nadaljnji razvoj skoraj ni perspektiv.

Dr. Vladimir Wakounig

REGIONALNA LIGA

Vedno znova SAK

Hermann Lippusch je poskrbel za oba gola

Traun - SAK 0:2 (0:2)

SAK: Preschern, A. Sadjak, Savič, F. Sadjak, Blajs, M. Sadjak, Sumberac, Wölbl, Eberhard, Lippusch (78. Skof), Petschenig (60. Pihorner) Dolga pot v Traun ni bila zaman. Slovenski nogometaši so se vrnili iz Zgornje Avstrije z obema točkama in polni optimizma tudi za bodoče tekme.

Že v peti minuti je peščica navijačev, ki je spremljala

SAK na tekmo v tujino, imela prvič priložnost, da se tamkajšnji publiki predstavi z bučnim navijanjem za svoje moštvo. Hermann Lippusch je hladnokrvno izkoristil svojo prvo priložnost in poslal žogo, po podaji Marjana Sadjaka, v nasprotnikovo mrežo.

Jasno, da so nato nogometaši Trauna pritisnili in optično imeli nekaj več od tekme, vendar priložnosti, ki so se jim nudile, niso znali izkoristiti ali pa jih je ubranil vratar SAK Adi Preschern.

Na drugi strani pa je v 35. minuti po napaki nasprotnika prišel do žoge zopet Lippusch, sam tekkel do vratarja, ga izigral in že drugič se je zatresla mreža. S tem golom je SAK povedel na 2:0, kar je bil tudi že končni rezultat.

Čeprav je v drugem polčasu tekma za SAK potekala nekoliko bolje, golov nismo videli več. Priložnosti pa ni manjkalo. Pihorner sam je imel tri stoototne. Vendar vse te zapravljenosti niso kalile veselja nogometašev, saj so odnesli iz Trauna obe točki.

Posebno pa je ta dan bil Hermann Lippusch: »Pred tekmo mi je Lojze Sadjak dejal, da bo to danes moj dan. In res. Zelo sem vesel, da mi je uspelo za SAK dati kar dva gola, kajti

zadnji gol sem dal v prvi tekmi. Videti je, da sem se sedaj zopet ujel. Ob začetku sezone sem bil namreč razočaran, ker nisem bil član standardnega moštva. To je gotovo vplivalo na mojo formo«.

SAK četrtinski prvak

Prva četrtina prvenstvenega tekmovanja v regionalni ligi sredina je končana in SAK je v teh sedmih tekmah petkrat zmagal, enkrat igral neodločno in enkrat izgubil. Sedaj z eno točko prednosti vodi na lestvici pred VSV. Vsekakor zelo uspešen start slovenskih nogometašev v novi regionalni ligi.

V nedeljo, 2. 10. 1994, ob 15.30 uri pa želijo proti Voitsbergu nadaljevati to uspešno pot. Na domačem igrišču v Trnji vasi želijo popraviti nepotreben poraz, ki so ga doživeli v Voitsbergu.

OSTALI REZULTATI

PODLIGA VZHOD

Žitara vas : Bilčovs 4:2
ASK : Globasnica 1:2

I. RAZRED D

Galicija : Sele 3:7
Šentandraž : Šmihel 7:0
Železna Kapla : Šentpavel 0:1
Grebinj : Dobrla vas 3:0

II. RAZRED D

Poreče : SAK II 0:4

PRENOVLJENA POSOJILNICA-BANK V BELJAKU

V soboto veliko slavlje

Slovenske Posojilnice-Bank so se, kot vse kaže, zmenile, da se bodo preoblekle kar vse naenkrat. Letos so odprli nove prostore že v Celovcu: Posojilnica-Bank v Kolodvorski ulici, prenovljeno in razširjeno je bilo poslopije Zveze-Bank v Pavlečevi, nedavno so se veselili v Borovljah, to soboto pa bo slavnostna otvoritev prenovljenih in povečanih prostorov Posojilnice-Bank v Beljaku. (Tudi v Pliberku bomo še praznovali!)

Slovenska banka v Beljaku je ena od treh podružnic posojilnice-Bank Zila, ki je ena od najstarejših bank na Koroškem. Kakor tudi druge slovenske posojilnice in hrnilnice je tudi ta nastala iz potrebe po samopomoči kmetov, odvisnih od pogojev tedanjih denarnih ustanov. Ustanovljena je bila l. 1891 v Šentlenu pri sedmih studencih in morda se še spominjate, da so z veliko slovesnostjo na Brnci pred dvema letoma proslavili svojo stoletnico. Sledile so še hranilnice na Bistrici na Zilji, v Mariji na Zilji in v Šentjurju (ki ne obstaja več). Danes ponuja ta ustanova svoje usluge v Beljaku, na Bistrici in v Ločilu.

»Finiš« obnove del na Posojilnici-Bank v Beljaku

Hanzi Warum iz Malošč, poslovodja banke, na vprašanje, zakaj je bila potrebna prenova?

Leta 1987 smo združili omenjene tri podružnice v Posojilnico-Bank Zila. Takrat smo imeli približno bilančno vsoto 90 milijonov šilingov. Danes je ta vsota okrog 200 milijonov in to je velik prirastek.

Pravzaprav spadamo po obsežnosti osebja med manjše banke v sklopu Zveze-Bank v Celovcu, saj nas je samo pet nastavljenecv. Po prometu pa smo kar nekje v sredini in ne pretiravam, če rečem, da smo

kar pridni. Naš največji problem je ravno nizko število uslužbencev in nujno potrebujemo vsaj še eno moč. Upam, da se bo tudi to kmalu rešilo.

Kako pa, da banke kar druga za drugo širijo svoje prostore?

V zadnjih petih letih je bil čas za nas zelo ugoden in prostori so postajali premajhni, pa tudi posodobiti jih je bilo treba. Že samo na tehničnem sektorju so bile pomembne inovacije, ki so osnovni pogoj za sodobno poslovanje. Poleg poslovnega pomena pa imajo slovenske banke še en namen: gre za

Dragi bralci in prijatelji Slovenskega vestnika!

Kot najbrž že veste, smo letošnji Vestnikov izlet, tokrat 9. po vrsti, zaradi državnozbornih volitev pomaknili za en teden. Odpeljali se bomo torej v petek, 14., vrnili pa v nedeljo, 16. oktobra. Tokrat smo spet izbrali morje, čudovito Malinsko na jugozahodni obali otoka Krk.

Tam smo za vse udeležence izbrali hotel Palace v hotelskem mestu Haludovo. Hotel je A-kategorije z vsem ustreznim udobjem – od notranjih in zunanjih bazenov z morsko vodo, frizerskih salonov, športnih in rekreacijskih objektov, kazina itd. do zdravstvene oskrbe. Nudi torej vse, kar si srce poželi.

Ker bomo že na morju, se bomo z ladjo popeljali na panoramski izlet po prelepem Kvarnerskem zalivu, ob večerih pa se zavrteli ob razposajeni in tudi umirjeni glasbi »Dua Peugeot«, ki ga sestavljata Hanzi in Heinz iz Šentprimoža. Letos nas bo torej na vsej poti spremljala živa in domača glasba!

Vse navedeno smo vam pripravili za zelo ugodno ceno 1.400 šil. po osebi. Dodatek za enoposteljno sobo je 200 šil.

V miru se odločite, dogovorite z vašimi prijatelji in znanci in se nam prijavite. Vašo odločitev sporočite Milki Kokotovi ali Urški Brumnikovi na ZSO, Tarviser Straže 16, tel. 0 46 3/51 43 00 (int. 40 ali 14).

Odločite se, tudi letos nam bo lepo! Vozili se bomo z domačim podjetjem Sienčnik iz Dobrle vasi!

Vaš partner za transport in turizem

SIENČNIK

Tel. 0 42 36/20 10-0

Telefax 0 42 36/20 21-11

A-9141 Dobrla vas

Poslovodja Hanzi Warum

ter, za notranjost pa je poskrbela arh. Veronika Grilc-Rutar.

Prenovitev beljaške Posojilnice-Bank nas je stala pribl. 1,5 milijona. Prav ta banka ima največ prometa; leži v centru Beljaka, kjer prevladujejo kreditni posli, medtem ko je na Ločilu bolj v ospredju menjava – meja z Italijo je pač blizu. Na Ločilu pa so že prej imeli precej prometa tudi s Slovenijo, kar se je v zadnjem času razširilo tudi na Beljak. Podružnice na Ziljski Bistrici pa se tako kot v njeni zgodovini še vedno največ poslužujejo kmetje.

Predsednik naše ustanove je Martin Wiegeler, doma iz Zahomca, podpredsednik pa Brncan Slavko Gallob, upravni odbor pa ima še 8 odbornikov. Nadzornemu odboru (5 oseb) predsedue Marjan Gallob, podpredsedniško mesto pa ima Jožef Mikl.

Prisrčno vabim vse od blizu in daleč na praznovanje, ki bo pred Posojilnico-Bank na Kaiser-Josef-trgu 6 v Beljaku. Poskrbeli smo za jed in pijačo, z akulturni program, za glasbo, pa še manjša presenečenja smo pripravili!

Torej: na zdravje v soboto dopoldne in še veliko poslovnih uspehov!
S.W.